

ARAŞTIRMA

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERE YÖNELİK CİNSELLİĞİ DEĞERLENDİRME BİLGİ TESTİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ

Nilüfer TUĞUT*

Zehra GÖLBAŞI**

Alınış Tarihi: 13.08.2012

Kabul Tarihi: 04.04.2013

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, öğrenci hemşirelere yönelik geliştirilen Cinselliği Değerlendirme Becerisi Geliştirme Programı'nın değerlendirilmesinde kullanılmak üzere hazırlanan Cinselliği Değerlendirme Bilgi Testi (CDBT)'nin geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Metodolojik olarak yapılan bu çalışmada, öğrenci hemşirelerin cinselliği değerlendirme bilgisini ölçmeye yönelik toplam 51 sorudan oluşan çoktan seçmeli (beş seçenekli) test hazırlanmıştır. Testin kapsam geçerliliği uzman görüşü doğrultusunda yapılmıştır. Uzmanların önerileri doğrultusunda bilgi testinde gerekli düzeltmeler yapılmış ve test Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü son sınıf öğrencilerine (n=90) uygulanmıştır. Veriler SPSS 14 paket programında değerlendirilmiştir. İstatistiksel analizde madde güçlük ve madde ayırt edicilik değerleri hesaplanmıştır. Bilgi testinde yer alan soruların iç tutarlılığını belirlemek için Cronbach alfa güvenilirliği hesaplanmıştır.

Bulgular: Yapılan analizler doğrultusunda işlemeyen sorular çıkarılmış ya da soru üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmış ve 32 sorudan oluşan testin son hali elde edilmiştir. Güvenilirlik katsayısı 0.76 olarak bulunmuştur.

Sonuç: Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, Cinselliği Değerlendirme Bilgi Testi'nin öğrenci hemşirelerin cinselliği değerlendirme bilgisini ölçmede geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsellik; cinselliği değerlendirme bilgisi; öğrenci hemşireler; bilgi testi geliştirme.

ABSTRACT

Developing, Reliability and Validation of Sexuality Assessment Information Test Prepared for Nursing Students

Aim: This study was carried out in order to determine validity and reliability of Sexuality Assessment Information Test (SAIT) to be used in the evaluation of Improvement Program of Sexuality Evaluation Skill developed towards nursing students.

Method: In this study that carried out as methodologically, multiple choice test (five choice) which is composed of 51 questions was prepared in order to determine sexuality assessment information of nursing students. Content validity of the test was done in accordance with the expert opinion. Necessary correction were done in the information test according to the expert opinions and the test was applied on final year students (n=90) at Cumhuriyet University Faculty of Health Sciences, Nursing Department. Data were evaluated in SPSS 14 package program. Correlation of item difficulty and item discrimination values were calculated in the statistical analysis. Cronbach alpha reliability was calculated in order to determine internal consistency of questions in the information test.

Results: As a result of the analyses, questions that did not work were excluded or necessary corrections were done and finally test was prepared including 32 questions. Cronbach alpha reliability coefficient was found to be 0,76.

Conclusion: Results from obtained this study show that Sexuality Assessment Information Test was a measurement tool with high reliability and validity to determine the sexuality assessment information of nursing students.

Keywords: Sexuality; sexuality assessment information; student nurse; developing information test.

GİRİŞ

Hemşirelik bakımının birincil amaçları arasında bütüncü ve kaliteli bakım sunmak yer almaktadır. Kaliteli ve bütüncü bir hemşirelik

bakımının temelini, yaş dönemlerine göre bireyin tüm boyutlarını içine alan kapsamlı bir değerlendirme oluşturmaktadır (Fogel and Woods 2008).

*Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD, Hemşirelik Bölümü (Yrd. Doç.Dr.) e-mail: nlfirtugut@gmail.com

**Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD, Hemşirelik Bölümü (Doç. Dr.)

Cinsellik bütüncü sağlık bakımı kavramının önemli bir unsuru olarak kabul edilmesine karşın, çok az hemşire cinselliği değerlendirebilmektedir. Yapılan çalışmalar hemşirelerin cinselliği etkili bir şekilde değerlendirmesini engelleyen bir çok faktör olduğunu göstermektedir. Hemşirelerin cinsellik ve cinselliği değerlendirme konusunda yeterli bilgiye sahip olmamasının bu engeller arasında ilk sıralarda yer aldığı vurgulanmaktadır (Algier and Kav 2008; Albaugh and Kellogg 2003; Crouch 1999; Güvel, Çulha, Yaşar, Volkan, Boyam ve Peşkirioğlu 2005; Mick 2007; Saunamaki, Andersson and Engstrom 2010; Sung and Lin 2012).

Bireyin cinselliğini değerlendirmedeki temel amaç, cinsel fonksiyon bozukluklarını ortaya çıkarmak ve bu bozukluklara yönelik danışmanlık yapmaktan öte, bireyin gelişimsel dönemine uygun olarak cinselliğini değerlendirmek, cinselliği ile ilgili endişelerini ifade etmesi için fırsat yaratmak ve cinsel sağlığın geliştirilmesine yönelik eğitim ve danışmanlık yapmaktır (Akıncı, Yıldız ve Zengin 2011; Longworth 1997; Saunamaki, Andersson and Engstrom 2010). Yapılan çalışmalarda sağlığın bozulduğu bir çok durumda ya da bireyin gelişimsel dönemlerinde cinsellik fonksiyonunun değişen derecelerde etkilendiğini ve bireylerin cinsellik fonksiyonuna yönelik hizmet gereksinimlerinin olduğu belirlenmiştir (Akıncı, Yıldız ve Zengin 2011; Denat ve Demir 2008; French 2009; Lubkin and Larsen 2006; Yıldız ve Pınar 2004). Bu nedenle, hemşirelerin cinsellik ile ilgili konularda gerekli bilgi ve beceriyle donanmış bir şekilde mezun olmaları önemlidir. Hemşirelerin bakım verdiği bireylerin gelişimsel dönemlerine göre cinselliği değerlendirmesi, riskleri tanılaması, uygun cinsel danışmanlık verebilmesi, gerektiğinde bireyi uygun merkezlere yönlendirebilmesi ve sonuç olarak bireyin cinsel sağlığını geliştirebilmesi için öncelikle cinsellik, cinsel sağlık, kronik sağlık sorunları ve tedavilerine bağlı olarak ortaya çıkan olası cinsel sorunlar, cinsel sorunları tanılama, cinselliği değerlendirme ve danışmanlık becerileri hakkında temel bilgi ve beceriyi kazanmış olmaları önemlidir (Albaugh and Kellogg 2003; Crouch 1999; Saunamaki, Andersson and Engstrom 2010). Bunun için hemşirelik eğitimi kapsamında cinsellik ile ilgili konuların yeterince yer alması ve uygun öğretim yöntemleri kullanılarak öğrencinin her bir konuya ilişkin hedeflere ulaşması için çaba gösterilmesi gerekir. Bu noktada, öğrencilerin

eğitim programları öncesinde bilgi gereksinimlerini, program sonrasında ise öğrenme düzeylerini ve hedeflere ulaşma durumlarını belirlemede kullanılacak objektif ölçme araçlarının geliştirilmesi önem kazanmaktadır. Bu çalışmada geliştirilen bilgi testi öğrenci hemşirelere yönelik hazırlanan Cinselliği Değerlendirme Becerisi Geliştirme Programı öncesinde ve sonrasında öğrencilerin bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Ancak bir ölçme aracını geliştirme süreci bilimsel ilkelere uygun olduğu taktirde ölçtüğü değişkenle ilgili sonuçları doğru bir biçimde ortaya koyacaktır. Bu nedenle bu çalışmada, öğrenci hemşirelere yönelik hazırlanan Cinselliği Değerlendirme Becerisi Geliştirme Programı'nda kullanılacak Cinselliği Değerlendirme Bilgi Testi (CDBT)'ni geliştirmek, geçerliğini ve güvenilirliğini saptamak amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırma, öğrenci hemşirelere yönelik geliştirilen CDBT'nin geçerlik ve güvenilirliğini test etmek amacıyla metodolojik olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Yapıldığı Yer

Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde yapılmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde 2010-2011 öğretim yılında eğitim gören son sınıf öğrenci hemşireler (105 kişi) oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyip evrenin tamamına ulaşılması planlanmış, ancak araştırmanın uygulandığı gün okulda bulunan 102 öğrencinin 90'ı araştırmaya katılmaya gönüllü olduğuna dair sözlü izin vermiş ve çalışma tamamlanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından ilgili literatür doğrultusunda geliştirilen CDBT ile toplanmıştır. CDBT son sınıf hemşirelik öğrencilerine yönelik geliştirilen Cinselliği Değerlendirme Becerisi Geliştirme Programı'nı değerlendirmek amacıyla hazırlanmış bir bilgi testidir. Testin amacı öğrenci hemşirelerin cinselliği değerlendirmeye yönelik bilgi düzeylerini belirlemektir. Testte yer alan sorular programda yer alan konuları kapsayacak şekilde ve her bir konunun program içindeki ağırlığı dikkate alınarak 5'li çoktan seçmeli soru türünde hazırlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Veriler araştırmacılar tarafından bölüm yönetiminin uygun gördüğü gün ve saatte sınıf /uygulama ortamında toplanmıştır. Belirlenen günde ulaşılan öğrencilere araştırma ile ilgili bilgi verilmiş ve gönüllü olarak araştırmaya katılmak isteyen öğrencilere bilgi testi dağıtılmıştır. Öğrenciler testi bireysel olarak okuyup yanıtlamışlar ve yanıtlamayı bitiren öğrenciler testi araştırmacılara teslim etmişlerdir. CDBT'nin yanıtlanması süresince araştırmacı öğrencilerin yanında bulunmuş ve testin bireysel olarak yanıtlanmasını sağlamıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler SPSS 14 paket programında değerlendirilmiştir. CDBT'nin kapsam geçerliliği uzman görüşü doğrultusunda yapılmıştır. Testin güvenilirliğine yönelik ise; öncelikle öğrencilerin doğru yanıtladıkları her bir soruya 1 puan, yanlış yanıtladıkları ya da boş bıraktıkları sorulara ise 0 puan verilerek toplam puan elde edilmiştir. CDBT'nin hem toplam puanı hem de her bir soruya verilen yanıtlar bilgisayara girilerek, madde güçlük indeksi, madde ayırt edicilik indeksi ve Cronbach alfa güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır.

Araştırmanın Etiği

Araştırmanın yürütülmesi için C.Ü. Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu onayı ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde yazılı izin alınmıştır. Uygulama tarihinde okulda olan 102 öğrenciye çalışma hakkında açıklama yapılmıştır. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediklerine dair karar vermeleri için yeterli zaman verilmiştir. Öğrencilerde araştırmaya ilişkin yapılan katılım davetini hiçbir zorlama ve baskı olmaksızın gönüllü olarak kabul ettiklerine dair 90 öğrenciden sözel izin alınmıştır.

Çalışmanın uygulama aşamasında öğrencilerden araştırmada kullanılan veri toplama formlarına isim yazmamaları, ancak daha sonra bilgi testi sonucu ile ilgili bilgi almak isteyen öğrencilere formlarına rumuz yazabilecekleri söylenmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Cinselliği Değerlendirme Bilgi Testi'nin Geliştirilmesi: Bir ölçme aracı olarak kullanılması düşünülen testin objektif ve doğru sonuçlar ortaya koyması, geliştirilmesinden uygulanmasına ve puanlamasına kadar geçen süreçte doğru adımların atılmış olmasına bağlıdır. Bu süreç literatürde "test geliştirme süreci" olarak nitelendirilmektedir (Gölbaşı ve Kutlu 2002;Özçelik 2010). CDBT'nin geliştirilmesi süreci için Özçelik (2010) tarafından önerilen aşamalar dikkate alınmıştır. Aşağıda CDBT'nin hangi adımlar izlenerek geliştirildiği açıklanmıştır.

Cinselliği Değerlendirme Becerisi Geliştirme Programı öğrenci hemşirelerin cinselliği değerlendirme ile ilgili bilgi, becerilerinin artırılması ve olumlu cinsel tutum geliştirmesi amacıyla hazırlanmış yarı yapılandırılmış özel bir programdır. Öğrenci hemşirelere yönelik geliştirilen CDBT de, öğrenci hemşirelerin cinsellikle ilgili bilgi düzeylerini belirlemek için Cinselliği Değerlendirme Becerisi Geliştirme Programı'nda yer alan konuların program içindeki ders saati ağırlıkları dikkate alınarak (Tablo 1) ve ilgili literatürden yararlanılarak geliştirilmiştir (Alexsander, LaRosa and Bader 2004;Fuller and Schaller 2000;French 2009;Lubkin and Larsen 2006; Mazza 2004;Mick 2007;Nusbaum and Rosenfeld 2009;Youngkin and Davis 2001;Taylor and Davis 2006).

Tablo 1. Cinselliği Değerlendirme Becerisini Geliştirme Programında Yer Alan Soruların Konulara Göre Dağılımı

Cinselliği Değerlendirme Becerisi Geliştirme Programı'nın Konuları	Hazırlanan Soru Sayısı	Soru Numarası
Cinsellik ve Cinsel Sağlıkla İlgili Temel Kavramlar	11	1-11
Sağlık Durumunda Bozulma ve Cinsel Sağlık	10	12-21
Cinselliğin Değerlendirilmesi ve Hemşirelik	10	22-31
Bireyin Cinselliğini Değerlendirmede Uygun Görüşme Ortamı Sağlama ve Hemşire- Hasta İletişimi	7	32-38
Bireyin Cinselliğini Değerlendirmede Uygun Soru Seçimi	6	39-44
Bireyin Cinselliğini Değerlendirmede Tanılama ve Uygun Girişimleri Planlama	7	45-51
Toplam	51	

Bu bilgi testi için öncelikle 5'li çoktan seçmeli madde tipinde toplam 51 soru hazırlanmıştır (Tablo 1). Her bir sorunun, Cinselliği Değerlendirme becerisi Geliştirme Programı sonunda öğrencinin ulaşması beklenen öğrenim hedeflerini ölçecek nitelikte olmasına dikkat edilmiştir. Daha sonra hazırlanan testin geçerliliği ve güvenilirliği analiz edilmiştir.

Bir ölçeğin geçerliliğini değerlendirmede en çok tercih edilen yöntem dil ve bilimsel içerik geçerliliğidir (Büyüköztürk 2007). Maddelerdeki aksaklıkların düzeltilerek ön uygulamaya uygun duruma getirilmesi için Cinselliği Değerlendirme Bilgi Testi'nde bulunan maddeler dil, psikometrik ve bilimsel denetimden geçirilmiştir. İçerik geçerliliğini saptamak için hazırlanan ölçek uzman kişilere inceletirilir ve eleştiriler doğrultusunda gözden geçirilerek yeniden hazırlanır (Özgüven 1999). Konu alanında uzman kişilerden alınan görüşler ölçek maddelerinin ifade şekli, içeriği, konu alanına uygunluğu ve kapsamının yeterli olduğunu ve böylece ölçeğin içerik geçerliliği yönünden ölçülmek istenen özelliği temsil etme gücünün yeterli olduğunu göstermektedir Uzmanların maddelerin anlaşılabilirliğini ve uygunluğu konusunda aynı fikirde olmaları, ölçeğin içerik geçerliliği için bir gösterge olarak kabul edilmektedir (Gözüm ve Aksayan 2003). Hazırlanan maddeleri kapsam geçerliliği ve bilimsel dile uygunluk açısından Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği alanında uzman iki öğretim üyesi tarafından değerlendirilmiştir. Uzmanlar geliştirilen bu testi, eğitim programının içeriğini temsil edip etmediği, testte yer alan soruların dil ve anlatım, bilimsel doğruluk, ölçme ve değerlendirme kurallarına uygunluk açısından değerlendirmişlerdir. Uzmanların görüşünden elde edilen bilgiler ışığında cinselliği değerlendirme bilgi testinde aşağıda belirtilen düzeltmeler yapılmıştır:

- Türk dili ve anlatımı açısından eleştiriler doğrultusunda soru kökü ve seçenekleri anlaşılabilir olan sorular düzeltilmiştir.
- Soruların seçeneklerinden zor ya da çok kolay olduğu düşünülenler çıkarılarak yerine yenileri yazılmıştır.

Düzeltilme sonrası bu test, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü son sınıfta okuyan 90 öğrenci hemşireye uygulanmıştır. Uygulama sonunda elde edilen puanlar şöyle hesaplanmıştır:

- Her bir soruya doğru yanıt verene 1 puan,

- Her bir soruya yanlış yanıt veren ve boş bırakana 0 puan verilmiştir.

CDBT'nde yer alan soruların sahip oldukları psikometrik özelliklerini ortaya koymak amacıyla, öğrencilerin testteki sorulara verdikleri yanıtlardan iki temel madde istatistiği hesaplanmıştır. Birincisi madde güçlük indeksi, diğeri ise madde ayırt edicilik indeksidir.

Madde güçlük indeksi (p_j), bir teste yer alan her bir soruyu doğru yanıtlayanların yüzdesini göstermektedir. Bu yüzde, bir soruyu doğru yanıtlayan sayısının, toplam yanıtlayıcı sayısına bölünmesiyle elde edilmekte ve 0.00 ile +1.00 arasında değişen değerler almaktadır (Baykul 2010). Bir soruyu yanıtlayıcıların büyük bir bölümü yanıtlamışsa sorunun sayısal değeri +1 yaklaşır ve soru kolay bir soru olarak yorumlanır. Eğer bir soruyu çok az kişi yanıtlamışsa sorunun sayısal değeri 0.00'a yaklaşır ve soru zor, güç bir soru olarak yorumlanır (Özçelik 2010). Madde güçlük indeksi açısından sorular aldıkları değer doğrultusunda aşağıdaki şekilde değerlendirilir:

- 0.00-0.19 arası çok güç,
- 0.20-0.39 arası güç,
- 0.40-0.59 arası orta güçlükte,
- 0.60-0.79 arası kolay,
- 0.80-1.00 arası çok kolay.

Buna göre CDBT'inde madde güçlük indeksi 0.20-39 arasında olan sorular (23 soru) ve 0.40-0.79 arasında olan maddeler (25 soru) üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan alınmıştır. Madde güçlük indeksi 0.80 ve üzerinde olan hiçbir madde olmamıştır. Doğru yanıtlama yüzdesi 0.00-0.19 arasında olan üç madde testten çıkarılmıştır.

Bir testte yer alacak soruların, o sorunun ölçtüğü özellik ne ise, o özelliğe sahip olanlarla olmayanları ayırması istenir. Bir başka deyişle, toplam test puanı yüksek olanların soruyu doğru yanıtlamaları, toplam test puanı düşük olanların ise soruyu yanlış yanıtlamaları ya da boş bırakmaları beklenir (Baykul 2010). Test geliştirme sürecinde, bir sorunun bilenle bilmeyeni ayırt etme yüzdesi olarak ele alınan değer, madde ayırt edicilik indeksi (r_{jx}) olarak adlandırılır. Bu indeks -1.00 ile +1.00 arasında değişen değerler alır. Madde ayırt ediciliğinin negatif değer alması, o soruyu düşük puanlı kişilerin yanıtladığını, sıfıra yakın bir değer alması yüksek ve düşük puanlı eş sayıda kişinin soruyu yanıtladığını, pozitif değer alması ise o soruyu yüksek puanlı kişilerin yanıtladığını anlamına gelir. Bu nedenle ayırt ediciliği negatif

ve sıfır civarında olan soruların testte hiç kullanılmaması gerekir. Madde ayırt edicilik indekslerine göre sayısal değeri (Gölbaşı ve Kutlu 2002;Özçelik 2010):

- Negatif ve 0.15 arasındaki sorular testten çıkarılması gereken,
- 0.16-0.19 arasında olan sorular geliştirilerek kullanılması gereken,
- 0.20-0.30 arasında olan sorular kullanılabilir,
- 0.31-0.40 arasında olan sorular iyi,
- 0.41 ve üstünde olan sorular ise oldukça iyi olarak nitelendirilmektedir.

CDBT’inde madde ayırt edicilik indeksleri 0.20-0.30 arasında olan sorular (10 soru), 0.31-0.40 arasında olan sorular (8 soru), 0.41 ve üstünde olan sorular (14 soru) üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan teste alınmıştır. Madde ayırt edicilik değeri negatif ve 0.15 arasındaki sorular direkt (12 soru) ve 0.16-0.20 arasındaki sorular ise (4 soru) madde analizlerine bakılarak testten çıkarılmıştır (Tablo 2, Tablo 3). Yapılan düzeltmelerden sonra CDBT’inde yer alan soru sayısı 32’ye düşmüştür (Tablo 4).

Tablo 2. CDBT’inde Yer Alan Soruların Madde Güçlük İndeks Aralığı ve Soru Sayısı

Madde güçlük indeks aralığı	Yorum	Soru Sayısı
0.00-0.19 arası	Çok Güç	3
0.20-0.39 arası	Güç	23
0.40-0.59 arası	Orta Güçlükte	15
0.60-0.79 arası	Kolay	10
0.80-1.00 arası	Çok Kolay	-

Tablo 3. CDBT’inde Yer Alan Soruların Madde Ayırt Edicilik Değerleri ve Soru Sayısı

Madde ayırt edicilik değerleri	Yorum	Soru Sayısı
Negative ve 0.15 arası	Çıkarılmalı	10
0.16-0.35 arası	Madde analizlerine bakılarak düzeltilebilir	16
0.20-0.30 arası	Kullanılabilir	10
0.31-0.40 arası	İyi	8
0.41 ve üstü	Oldukça iyi	13

Tablo 4. CDBT’inde Yer Alan Soru Sayısı ve Başlangıç ve Analizler Sonundaki Sayıları

Cinselliği Değerlendirme Becerisi Geliştirme Programının Oturumları	Ön Denemeye Alınan Soru Sayısı	Ön Deneme Sonrası Kalan Soru Sayısı
Cinsellik ve Cinsel Sağlıkla İlgili Temel Kavramlar	11	6
Sağlık Durumunda Bozulma ve Cinsel Sağlık	10	5
Cinselliğin Değerlendirilmesi ve Hemşirelik	10	6
Bireyin Cinselliğini Değerlendirmede Uygun Görüşme Ortamı Sağlama ve Hemşire- Hasta İletişimi	7	5
Bireyin Cinselliğini Değerlendirmede Uygun Soru Seçimi	6	4
Bireyin Cinselliğini Değerlendirmede Tanılama ve Uygun Girişimleri Planlama	7	6
Toplam	51	32

Bir ölçme aracında yer alan maddeler arası korelasyon katsayılarının ortalaması da bir güvenilirlik ölçüsü olarak kullanılmaktadır. Bu amaçla Kuder-Richardson (KR-20) ve Cronbach alfa katsayısı kullanılmaktadır (Alpar 2010). Cronbach alfa katsayısı 0.40’dan küçük ise ölçme aracı güvenilir değildir, 0.40-0.59 arası düşük güvenilirlikte, 0.60-0.79 arası oldukça güvenilir, 0.80-1.00 arası ise yüksek derecede güvenilir olarak değerlendirilir (Tavşanel 2002). CDBT’nin iç tutarlılığını (Internal Consistency) incelemeye yönelik olarak Cronbach alfa güvenilirliği hesaplanmış, güvenilirlik katsayısı 0.76 olarak

bulunmuş ve ölçeğin iç tutarlılığının oldukça güvenilir düzeyde olduğu saptanmıştır.

Bu güvenilirlik değerlerine dayanarak, CDBT’inde yer alan soruların programda yer alan özellikleri ölçtüğü diğer bir ifade ile testin ölçülen özellikler bakımından iç tutarlılığa sahip olduğu ve aynı zamanda testin uygulama koşullarından gelen tesadüfi hatalardan da arınık olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, uzman görüşleri ve yapılan analizler doğrultusunda 32 sorudan oluşan Cinselliği Değerlendirme Bilgi Testi’nin öğrenci

hemşirelerin cinselliği değerlendirme bilgisini ölçmede geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Geliştirilen bu bilgi testi farklı müfredat programlarında öğrenim gören öğrenci

hemşirelerin cinselliği değerlendirme bilgi düzeylerini belirlemek ya da yapılacak çeşitli eğitim programlarının etkisini ölçmek için objektif bir araç olarak kullanılabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Akinci AC, Yıldız H, Zengin N. The Level of Comfort Among Nursing Students During Sexual Counseling To Patients Who Have Chronic Medical Conditions. *Sex Disability* 2011;1(29):11-20.

Albaugh JA, Kellogg S.K. Sexuality and Sexual Health:The Nurse's Role and Initial Approach To Patients. *Urol Nurs.*2003;23(3):227-8.

Alexsander LL, Larosa JH, Bader H. New dimensions in women's health. 2 nd ed. Canada:Jones And Barlett Inc.;2004.p.83-124.

Algier L, Kav S. Nurses' Approach to Sexuality-Related Issues In Patients Receiving Cancer Treatments. *Turk J Cancer* 2008;38(3):135-41.

Alpar R. Spor, Sağlık ve Eğitim Bilimlerinde Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlilik-Güvenirlik.1.Baskı.Ankara:DetayYayıncılık;2010.p.361-3.

Baykul Y. Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması.2.Baskı.Ankara:Pegem Akademi;2010.p.111-31.

Büyüköztürk Ş. Sosyal Bilimler İçin Veri El Kitabı, İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum.14.Baskı.Ankara:Pegem A Yayıncılık;2007. p.133-40.

Crouch S. Sexual Health 1: Sexuality and Nurses' Role In Sexual Health. *British Journal of Nursing* 1999;8(9):601-6.

Denat Y, Demir Y. Hemşirelikte Gözardı Edilen Bir Durum:Cinselliğe Yönelik Veri Toplama.Tepecik Eğit. Hast. Dergisi 2008;18(1):1-7.

Fogel CI, Woods NF. Women's health care in advanced practice nursing.1st ed. New York:Springer Publishing Company;2008.p.295-306.

French K. Sexual health, 1st ed. USA: Blackwell Publishing Ltd;2009.p.9-22.

Fuller J, Schaller. Assessing sexuality and reproductive patterns. Health assesment. 3rd.ed. Philadelphia: Lippincott;2000.p.32-5.

Güvel S, Çulha F, Yaşar F, Volkan Ş, Boyam F, Peşkirioğlu L. Hemşirelerde Kadın Cinsel Fonksiyonları Konusunda Bilgi Düzeyinin Sorgulanması. *Androloji Bülteni* 2005;20(2):82-6.

Gölbacı Z, Kutlu Ö. Lise Öğrencisi (15-17 Yaş Arası) Adölesan Kızlar İçin Hazırlanan Üreme Sağlığı Eğitim

Programına Dayalı Üreme Sağlığı Bilgi Testinin Geliştirilmesi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi* 2002;2(4):21-30.

Gözüm S, Aksayan S. Kültürler Arası Ölçek Uyarlaması İçin Rehber II: Psikometrik Özellikler ve Kültürlerarası Karşılaştırma. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi* 2003;5(1):3-14.

Longworth JC. Sexual Assessment and Counseling in Primary Care.Nurse Practitioner Form 1997;8(4):166-71.

Lubkin IM, Larsen P. Chronic illness impact and interventions, sexuality. Six Ed. Calofornia:Jones And Bartlett Pub.;2006.p.285-310

Mazza D. Women's healthy in general practice. 1st ed. British;2004.p.267-79.

Mick JM. Sexuality Assesment:10 Strategies For Improvement. *Clinical Journal Of Oncology Nursing* 2007;11(5):671-4.

Nusbaum M, Rosenfeld JA. Sexual health across the lifecycle a practical guide for clinicians.1st ed. Newyork:Cambridge University Press;2009.p.1-132.

Özçelik DA. Test Hazırlama Kılavuzu. 4.Baskı.Ankara: Pegem Akademi;2010.p.111-29.

Özguven İE. Psikolojik Testler.3.Baskı.Ankara: PDREM Yayınları; 1999.

Saunamaki N, Andersson M, Engstrom M. Discussing Sexuality With Patients: Nurses' Attitudes and Beliefs. *J. Adv. Nur.* 2010;66(6):1308-16.

Sung SC, Lin YC. Effectiveness of the sexual healthcare education in nursing students' knowledge, attitude, and self-efficacy on sexual healthcare. *Nurse Education Today* 2012;sciencedirect.com.doi: S0260691712002080

Tavşanel E. Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi.1.Baskı.Ankara:Atlas Yayınları; 2002.p.16-61.

Taylor B, Davis S. Using The Extended PLISSIT Model To Address Sexual Healthcare Needs. *Nursing Standard* 2006;21(11):35-40.

Yıldız H, Pınar R. Miyokard Enfarktüsülü Hastalarda Cinsel Disfonksiyon. *Anadolu Kardiyoloji Dergisi* 2004;4(4):309-17.

Youngkin EQ, Davis MS. Women a primary care clinical guide. 3rd ed. New Jersey:Pearson Prentice Hall;2001.p.109-22.